

Vergaderjaar 2011–2012

33 043

Groene economische groei in Nederland (Green Deal)

Nr. 10

BRIEF VAN DE STAATSSECRETARIS VAN ECONOMISCHE ZAKEN, LANDBOUW EN INNOVATIE

Aan de Voorzitter van de Tweede Kamer der Staten-Generaal

Den Haag, 16 januari 2012

De Taskforce Biodiversiteit en Natuurlijke Hulpbronnen heeft op 13 december jongstleden zijn advies *Groene Groei, investeren in biodiversiteit en natuurlijke hulpbronnen* gepresenteerd.¹ Ik doe u hierbij, mede namens de Staatssecretaris van Infrastructuur en Milieu en de Staatssecretaris van Buitenlandse Zaken, dit advies en een eerste appreciatie hiervan toekomen. Het Kabinet zal in het voorjaar 2012 een uitgebreide Kabinetsreactie aan de Tweede Kamer aanbieden. Bij de presentatie van het advies heeft het Kabinet ook 11 concrete deals afgesloten met private partijen en mede-overheden gericht op duurzaam omgaan met biodiversiteit in combinatie met het investeren in economische groei. Hiermee geeft het kabinet een eerste vervolg aan de Green Deal van 3 oktober jongstleden (Kamerstuk 33 043, nr. 1). Het gaat om concrete projecten die op korte termijn resultaten boeken op terreinen waarvoor de Taskforce Biodiversiteit en Natuurlijke Hulpbronnen in haar advies aandacht vraagt.

Een eerste appreciatie van het advies van de Taskforce

Ik ben verheugd met de titel van het Taskforce-advies, *Groene Groei, investeren in biodiversiteit en natuurlijke hulpbronnen*. Dit strookt met de intentie van het rijk om te investeren in groene groei, samen met andere partners. Het Taskforce-advies is een waardevolle ondersteuning van het kabinetsbeleid op het gebied van biodiversiteit, zowel voor de langere termijn als voor de huidige periode. Het Kabinet deelt de algemene analyse dat het behoud en duurzaam gebruik van biodiversiteit en ecosystemendiensten niet alleen urgent is, maar ook – en juist nu – kansen biedt om de economie toekomstbestendig in te richten. Dit is in lijn met de visies van de UNEP, de OESO en de EU. Zoals de Taskforce aangeeft, is hiervoor een omslag nodig van het economische systeem. «Groene groei» – de verbinding tussen economie en ecologie – door de «rente»

¹ Ter inzage gelegd bij het Centraal Informatiepunt Tweede Kamer.

van het ecologische kapitaal van de aarde efficiënt te gebruiken zonder dat kapitaal zelf aan te tasten. Investeren in natuurlijk kapitaal als het fundament van onze economie en samenleving. Met de Taskforce kent het Kabinet hierin een sleutelrol toe aan het bedrijfsleven, waarvan een groeiende groep al vergaand met verduurzaming bezig is.

Het Kabinet zal de innovatiekracht, creativiteit en duurzaam ondernemerschap bevorderen door heldere ambities, en bij te dragen aan het creëren van een gelijk speelveld en kaders om groene groei te verbreden en te versnellen. In lijn met de internationale 2020-doelstellingen staat het Kabinet achter het advies van de Taskforce om uit te gaan van het principe van en streven naar het stoppen van het biodiversiteitsverlies (No Net Loss), en wil dit ook uitdragen. Zoals de Taskforce ook terecht aangeeft mag dit niet ten koste gaan van land, water en hulpbronnen van arme bevolkingsgroepen in de wereld.

Het Kabinet onderschrijft de door de Taskforce benoemde hoofdpogaven: vergroening van de economie, optimalisering van landgebruik en gebiedsbescherming, en bewustwording. Het Kabinet waardeert het uitgebreide pakket aan maatregelen waarin deze aanbevelingen zijn geconcretiseerd. Het Kabinet zal deze voorstellen nader bestuderen en in het voorjaar van 2012 met een uitgebreide kabinetsreactie komen. Sommige maatregelen lenen zich voor snelle uitvoering op de korte termijn, andere behoeven nadere discussie en beslaan wellicht langere tijd of zelfs meerdere kabinetsperioden. Een deel van de maatregelen zal in internationaal verband dienen te worden uitgewerkt. Het Kabinet is overigens gecharmeerd van het voorstel van de Taskforce voor een publiek-private aanpak op het terrein van biodiversiteit en ecosysteemdiensten en voor het hiertoe inrichten van een nieuw multi-stakeholder uitvoeringsorganisatie en heeft daarom met betrokken private partijen een intentieverklaring getekend om tot zo'n uitvoeringsorganisatie te komen.

Voor uw informatie is bij deze brief een afschrift gevoegd van de brief die in het kader van het aanbieden van het advies van de Taskforce aan de heer Alders en de overige leden van de Taskforce is gestuurd (bijlage 1).¹

Nieuwe stappen in de Green Deal: investeren in biodiversiteit en groei

Bij de presentatie van het advies van de Taskforce is ook een nieuwe stap gezet in de Green Deal. Het Kabinet heeft 11 concrete deals afgesloten met private partijen en mede-overheden, gericht op duurzaam omgaan met biodiversiteit in combinatie met het investeren in economische groei. Hiermee geeft het kabinet een eerste vervolg aan de Green Deal van 3 oktober 2011.

Het kabinet ziet hierin ook economische kansen; duurzaam ondernemerschap prikkelt de innovatieve kracht van bedrijven en is daardoor de toekomst voor onze economie. Zoals eerder aangegeven in de brief over de Green Deal d.d. 3 oktober 2011 is duurzaamheid een integraal onderdeel van de concurrentiekracht van bedrijven. Bedrijven spelen hier steeds meer op in, maar de overheid kan de resultaten hiervan versnellen en versterken. De overheid kan met name bijdragen door belemmeringen voor groene groei in wet- en regelgeving weg te nemen, door procesondersteuning of inzet van onderzoeksmiddelen.

Met het werk van de Taskforce Biodiversiteit en Natuurlijke Hulpbronnen als inspiratiebron heeft het kabinet met bedrijven, maatschappelijke, kennisinstellingen en medeoverheden overlegd welke projecten op korte termijn resultaat kunnen leveren. Uitgangspunten daarbij waren dat

¹ Ter inzage gelegd bij het Centraal Informatiepunt Tweede Kamer.

projecten dienden bij te dragen aan winst voor natuur en economie en dat ze in de kern rendabel moeten zijn.

In totaal zijn elf voorstellen om te investeren in biodiversiteit en groei geselecteerd en uitgewerkt. In één daarvan pakt het Kabinet de handschoen van de Taskforce op om in te zetten op de vorming van een publiek-private uitvoeringsorganisatie door bedrijfsleven, natuurorganisaties en de Rijksoverheid, die een vervolg gaat geven aan het advies van de Taskforce.¹ De overige deals richten zich op concrete projecten die op korte termijn resultaten boeken op terreinen waarvoor de Taskforce Biodiversiteit en Natuurlijke Hulpbronnen in haar advies aandacht vraagt. Zoals het omgaan met natuur door bedrijven, duurzame inzet van biomassa en het samengaan van (voedsel)productie met investeringen in natuur. In bijlage2 is een korte samenvatting opgenomen van de 11 nieuwe deals.

Programma Natuurlijk Ondernemen

De nieuwe afspraken in kader van de Green Deal zijn erop gericht om de kracht van ondernemerschap en innovatie aan te wenden voor het zorgvuldiger omgaan met biodiversiteit en natuurlijke hulpbronnen. Om dit verder te kunnen uitbouwen heeft het kabinet in de EL&I begroting 2012 aangekondigd het *Programma Natuurlijk Ondernemen* te starten, een innovatieprogramma gericht op ondernemers die (willen) bijdragen aan behoud en ontwikkeling van natuur en biodiversiteit door uit eigenbelang te investeren in het (ontzien van) natuurlijk kapitaal. De elf Green Deals die in deze brief zijn opgenomen zijn hiervan een invulling, evenals de uitvoering van het advies van de Taskforce Biodiversiteit en Natuurlijke Hulpbronnen en de implementatie van de resultaten van de TEEB-studie. Om dit verder uit te bouwen stelt het kabinet voor het *Programma Natuurlijk Ondernemen* in de periode 2012–2016 jaarlijks tot maximaal € 9 mln ter beschikking. Hiermee geef ik nadere invulling aan dit programma, zoals aangekondigd in de toelichting op artikel 18.2 van de EL&I begroting. In onderstaande tabel is aangegeven waarvoor deze middelen zullen worden aangewend.

Budget (€mln)	2012	2013	2014	2015	2016
1. Uitvoering advies Taskforce Biodiversiteit en Natuurlijke Hulpbronnen (bijdrage Biodiversiteit en Economie)	3	3	3	3	3
2. Green Deals i.r.t. biodiversiteit en ondernemen (facilitaire en personele ondersteuning)	2	3	3	3	3
3. Kennisontwikkeling en -verspreiding (m.n. implementatie resultaten TEEB-studie)	2	2	2	2	2
4. Ontwikkeling economisch en besluitvormings instrumentarium (waaronder onderzoek marktwerking ecosysteemdiensten, MKBA-systematiek en afbouw biodiversiteitschadelijke prikkels)	1	1	1	1	1
Totaal	8	9	9	9	9

Het kabinet zal uw Kamer in 2013 rapporteren over de voortgang van het *Programma Natuurlijk! Ondernemen*.

¹ Hierbij zal worden voortgebouwd op het Platform Biodiversiteit en Bedrijfsleven dat in november 2010 is ingesteld door VNO-NCW, MKB-Nederland, LTO Nederland en IUCN NL en anderen. In het kader van de publiek-private samenwerking zal dit Platform worden uitgebreid met personen namens organisaties voor ontwikkelingssamenwerking en uit de kenniswereld en dan Platform Biodiversiteit, Ecosystemen en Economie worden genoemd.

Tot slot

Met het advies van de Taskforce Biodiversiteit en Natuurlijke Hulpbronnen en de nieuwe Green Deals gericht op het investeren in biodiversiteit en groei zetten we in Nederland nieuwe stappen in het beleid voor natuur en biodiversiteit. Het Kabinet draagt hiermee bij aan duurzaam behoud van natuur en biodiversiteit en doet dit op een wijze die natuur en biodiversiteit dichterbij de ondernemer en de burger brengt. Natuur is niet langer

slechts levensruimte voor planten en dieren en een recreatiegebied voor wandelaars. Natuur is veel meer dan dat: het gaat om ons natuurlijk kapitaal, om een bron van hulpbronnen en functies die essentieel zijn voor de welvaart van mensen en de concurrentiekracht van bedrijven.

De staatssecretaris van Economische Zaken, Landbouw en Innovatie,
H. Bleker

11 nieuwe afspraken in het kader van de Green Deal, gericht op investeren in biodiversiteit en groei

1. *Biodiversiteit en Economie*: vorming van een publiek-private uitvoeringsorganisatie door bedrijfsleven, natuurorganisaties en de Rijksoverheid, die een vervolg gaat geven aan het advies van de Taskforce.¹
2. *Alliantie Tijdelijke Natuur*: afspraak tussen bedrijven, natuurorganisaties en de Rijksoverheid om in vijf voorbeeldprojecten ervaring op te doen met het slimmer omgaan met «tijdelijke natuur». Deze deal is erop gericht te voorkomen dat spontaan ontstane natuur op braakliggende gronden op grond van natuurregelgeving (economische) ontwikkeling onmogelijk maakt.
3. *Nuttige toepassing resthout in de emballage- en palletindustrie*: deze deal is erop gericht om schoon resthout als vervanging voor gas in te zetten in bedrijfsprocessen.
4. *Maximalisatie veen vervangers*: om er voor te zorgen dat de winning van veen op een verantwoorde wijze gebeurt (zonder schade aan milieu en biodiversiteit) moeten gebieden met een hoge biodiversiteitswaarde uitgesloten worden van winning. Om dit te stimuleren zullen een aantal bedrijven zich inzetten voor veenvervangers als commercieel aantrekkelijk alternatief.
5. *Olifantsgras op Schiphol*: een deal gericht op het op natuurlijke wijze tegengaan van verstoring van luchtvaart door ganzen door het toepassen van alternatieve beplantingen rondom de luchthaven die bovendien als biobrandstof kunnen worden benut.
6. *Biomimicry*: afspraak van bedrijven, kennisinstellingen en overheden over het gebruiken van natuur als inspiratiebron voor duurzame innovaties. Doel is de kennisinfrastructuur Biomimicry in Nederland te versterken en icoonprojecten te realiseren in de periode 2012–2015.
7. *Biodiversiteits+ label*: in deze deal zetten ondernemers, maatschappelijke organisaties en overheden (Rijk en provincies) zich in voor de ontwikkeling van een verdienmodel voor (agro)biodiversiteit. Doel is ontwikkeling van een biodiversiteits+ label waarmee kosten voor biodiversiteitsvriendelijkere producten kunnen worden doorberekend, zodat agrarische ondernemers een hogere prijs voor biodiversiteitsvriendelijke producten ontvangen.
8. *Producterend landschap*: afspraak tussen het agrarisch bedrijfsleven, Staatsbosbeheer en overheid om gezamenlijk nieuwe arrangementen te ontwikkelen voor ontwikkeling en beheer van biodiversiteit in de EHS/Natura 2000 en aangrenzende gebieden. Deze nieuwe arrangementen hebben als doel om efficiënter en kwalitatief beter beheer van natuur en landschap te ontwikkelen, de omgevingskwaliteit voor natuur te verbeteren, het draagvlak voor natuur bij gebiedspartijen te vergroten, het gebruik van natuur voor productie en beleving te versterken en de landbouwstructuur te versterken.
9. *Samen ondernemen in landbouw en natuur in Het groene Woud en de Kempen-Meierij*: in deze deal maken biologische agrarische ondernemers afspraken met natuurbeheerders en overheden (rijk en de provincie Noord-Brabant) over verdergaande en nieuwe vormen van samenwerking tussen boeren en terreinbeherende organisaties in de regio. Inzet is om via twee collectieve beheersarrangementen en het investeren in natuur op het eigen terrein van de agrariërs bedrijfsmatig voordeel voor agrariërs en terreinbeheerders te combineren met beter natuurbeheer.
10. *Biodiversiteit Oosterschelde*: in deze deal zetten visserij-ondernemers, sportvissers, natuurorganisaties en overheden (gemeente Reimerswaal, de provincie Zeeland en het rijk) zich gezamenlijk in om een voorstel uit te werken voor een doorlaatmiddel in de

Oesterdam voor zoet, nutriënten-rijk water, dat de positie van visserij en natuur versterkt.

11. *Het landgoedbedrijf*: deze deal is erop gericht om het maatschappelijk ondernemerschap op landgoederen te versterken en te richten op de behoeften in de moderne samenleving. Hiervoor is ook ondernemingsruimte nodig toegesneden op de integraliteit van landgoederen. De initiatiefnemers pakken dit aan door een actieve dialoog van landgoedeigenaren met overheden en kennisinstellingen te bewerkstelligen en door passende instrumenten te ontwikkelen.